

ALGEMEENE NEDERLANDSCHE VROUWENORGANISATIE.

Nu de vrouw weldra het kiesbillet zal hebben, en door de reeds ingevoerde stemplicht ook zal *morten* stemmen, is voor haar de tijd gekomen om na te gaan, hoe ze door middel van dat kiesbillet zal bereiken, wat ze wenscht.

Waarom heeft de vrouw het kiesrecht gewild? Uit rechtvaardigheidsoogpunt zeer zeker, maar ook omdat ze meende door middel van haar stembillet te kunnen werken aan de verheffing van de vrouw, van het gezin en daardoor van die der maatschappij.

Willen we dit werkelijk bereiken, dan is het noodig, dat de vrouwen zich tot dit doel organiseeren in een vereeniging, omdat slechts zoo de stemmen der vrouwen te zamen kunnen worden tot De Stem der Vrouw.

Hiertoe is opgericht de Algemeene Nederlandsche Vrouwenorganisatie, die zich ten doel stelt het bevorderen van de belangen van de vrouw, van het gezin en daardoor van die der maatschappij door het stellen van eigen kandidaten voor de vertegenwoordigende lichamen.

Het program der organisatie is als volgt vastgesteld :

- I Vrouwenkiesrecht in de grondwet.
- II Herziening van het burgerlijk wetboek, voornamelijk met het oog op de huwelijkswetgeving.
- III Gelijke arbeidsvoorwaarden voor man en vrouw.
- IV Moederschapszorg en verbetering van de zorg voor het jonge kind.
- V Verbetering van opvoeding en onderwijs
- VI Verbetering van de volkshuisvesting.

Daar dit program om praktische redenen zeer sober is gehouden, zal eenige toelichting niet overbodig zijn.

Punt I Daar het mannenkiesrecht is vastgelegd in de grondwet, eischt een consequente toepassing van het beginsel „Gelijk kiesrecht voor man en vrouw,” dat het vrouwenkiesrecht evenzoo in de grondwet vastgelegd wordt. Bovendien is het vrouwenkiesrecht, toegekend bij organieke wet, een onzeker bezit. Bij gewone wet gegeven, kan het bij gewone wet met gewone meerderheid van stemmen ook weer gemakkelijk worden ontnomen.

Punt II Algemeen wordt toegegeven, dat ons Burgerlijk Wetboek daar, waar het spreekt over de vrouw, een zeer verouderd stuk wetgeving is, dat de vrouw steeds achterstelt bij den man. Ze mag geen getuige zijn bij de aangifte van geboorte of overlijden, geen getuige bij het voltrekken van een huwelijk, geen getuige bij het maken van een notariële acte, ook niet bij het maken van een testament of een contract van huwelijksche voorwaarden, ze mag bij voorkomende geschillen niet tot arbiter worden benoemd. *)

Erger nog is het, waar gesproken wordt over de getrouwde vrouw. Volgens het Burgerlijk Wetboek bevindt ze zich „onder de magt van haar man” en wordt wat het aangaan van overeenkomsten betreft, gelijkgesteld met minderjarigen en onder curateele gestelden. Ze heeft geen recht op haar eigen verdiend geld en, getrouwd in gemeenschap van goederen, geen recht op het vermogen, dat ze bij het aangaan van het huwelijk bezat. En, indien ze, getrouwd op huwelijksche voorwaarden, zich het recht op eigen vermogen heeft voorbehouden, maakt de wet haar een daad van beheer over dat vermogen vrijwel onmogelijk. Aan alle kanten is de getrouwde vrouw gebonden door de Nederlandsche huwelijks-wetgeving. Ze mag zonder toestemming van haar man geen voogdij op zich nemen, geen erfenis aanvaarden, van eigen vermogen of eigen verdiend geld geen schenkingen doen.

Verder heeft de wetgever, die even toegaf aan den drang van den nieuwen tijd en het woord „vaderlijke magt” verving door

---

*) De bepalingen, dat de vrouw geen getuige mag zijn bij eenige notariële acte en dat ze geen arbiter mag wezen, zijn te vinden in de wet op 't notaris-ambt en in 't Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering; ze zijn echter een direct gevolg van het Burgerlijk Wetboek.

„ouderlijke magt” er in een volgend artikel uitdrukkelijk bijgevoegd, dat de „ouderlijke magt” berust bij den vader alleen. En wellicht is dit artikel het meest onrechtvaardige uit de geheele Nederlandsche wetgeving.

We vragen dus herziening van het burgerlijk wetboek, om te komen tot rechtsgelijkheid van man en vrouw, om te komen vooral tot een betere rechtspositie der getrouwde vrouw, om te komen tot een moederlijke macht naast en gelijkwaardig met de vaderlijke macht.

Punt III Met gelijke arbeidsvoorwaarden voor man en vrouw bedoelen we:

Gelijk loon voor gelijke arbeidsprestatie.

Geen belemmerende bepalingen voor vrouwenarbeid.

Gelijke benoembaarheid van man en vrouw.

Gelijke pensioneerings of ouderdomsrente voor man en vrouw, ingaande op denzelfden leeftijd.

Aan dit laatste wenschen we uitdrukkelijk toe te voegen, dat we den arbeid, die de getrouwde vrouw in haar huis verricht ten bate van haar gezin, als vooral niet minderwaardig beschouwen aan anderen arbeid, dat we vragen ook pensioen voor de getrouwde vrouw, en voor de weduwe. En dat we, ons plaatsende op het standpunt, dat ieder persoonlijk recht heeft op pensioen, ons verzetten tegen het korten van pensioen aan gehuwden, zooals nu het geval is.

Wat betreft de belemmeringen voor vrouwenarbeid: één belemmering is er, die ligt in de natuur der vrouw, de belemmering die de arbeid der vrouw ondervindt door de geboorte van het kind. Een verplichte rusttijd voor en na de bevalling is zeer zeker niet alleen in het belang der moeder, maar ook in dat van het kind, is dus een belang voor de gemeenschap. En er is geen bezwaar tegen een wettelijke vastlegging van die verplichting, mits men zorge, dat men niet het tegengestelde bereikt van wat men bedoelt.

Indien men de vrouw in verband met de geboorte van haar kind voor eenigen tijd het werken in fabriek of werkplaats verbiedt en aan dat verbod niets toevoegt, zal ze, daar het gezin haar loon niet plotseling zal kunnen missen, anderen arbeid zoeken, die veelal zwaarder zal zijn, slechter zal worden betaald en waaraan alle controle ontbreekt.

Aan de bepaling, die de vrouw voor en na de geboorte van het kind dwingt eenigen tijd haar werk neer te leggen, worde dus toegevoegd moederschapszorg door den staat, een uitkeering aan haar die men het werken verbiedt, omdat slechts zoo in werkelijkheid zal worden gezorgd voor de moeder, voor het kind en daardoor voor de gemeenschap.

In *Punt IV* hebben we naast moederschapszorg opgenomen een betere zorg voor den zuigeling, b. v. door zuigelingenkeukens, consultatiebureaux, verbeterde kinderbewaarplassen.

Bij dit laatste meenen we op te moeten merken, dat we ons niet verklaren voor of tegen den loonarbeid der getrouwde vrouw, dat we ons op het standpunt stellen, dat elke vrouw moet weten wat haar plicht is ten opzichte van haar gezin, rekening houdende met de omstandigheden van dat gezin, dat we van oordeel zijn dat de staat iedere vrouw de vrijheid moet laten zelf haar weg te kiezen. Echter gegeven het feit, dat een groot aantal getrouwde vrouwen zich gedwongen voelt werk buitenshuis te zoeken, moet er gezorgd worden, dat het jonge kind niet onverzorgd achter blijft, daar waar de moeder afwezig is.

Punt 5. Verbetering van opvoeding en onderwijs.

Hiermee bedoelen we verbetering van de scholen, ook in meer practischen zin, verzorging van de huiselijke opvoeding, daar waar het tehuis van het kind deze niet geven kan. We bedoelen de zorg voor het normale kind niet alleen, maar ook voor het abnormale kind, ook voor het kind, dat door aanleg of omstandigheden of door beide misdadig werd.

Voor al wat het laatste betreft verwachten we veel van de

bestrijding van de criminaliteit onder kinderen door de vrouw, waarvan we een mooi voorbeeld hebben in de Boddaert tehuizen. Deze tehuizen waarvan het eerste nu zestien jaar geleden werd opgericht, die door de regeering als reclasseeringsrichtingen zijn erkend, die opgericht werden op initiatief van een vrouw, en waar alle opvoedingswerk door vrouwen wordt verricht, hebben een groot aantal kinderen, die anti-sociaal, ethisch defect, of psychopatisch waren, gevormd tot goede menschen, tot geluk van hun omgeving en tot heil der maatschappij. Aan ons dus om er voortdurend op te wijzen, dat de staat zorge, dat het reclasseeringswerk onder kinderen worde uitgebreid en dat aan de vrouw een groote plaats worde gegeven bij de bestrijding van de criminaliteit onder kinderen, daar de vrouw bewezen heeft een bij uitstek geschikte leidster te zijn, van het normale kind niet alleen, maar ook van het abnormale.

Ook bij eventueele kinderrechtbanken zouden we graag een groote plaats aan de vrouw willen zien toebedeeld. Zooals we in onzen aanhef al zeiden, we willen werken aan de verheffing van de vrouw, van het gezin en daardoor van die der maatschappij.

Bij de zorg voor het gezin staat wel op de eerste plaats een betere zorg voor de volkshuisvesting (*punt VI*). En als illustratie mag hier zeker wel genoemd worden, dat het een vrouw was die in den gemeenteraad van Londen voorstelde om warm water te brengen in alle huizen. Geen der mannelijke gemeenteraadsleden had er aan gedacht, had ook gevoeld de enorme strekking van dit schijnbaar zoo eenvoudige voorstel.

Warm water in alle huizen, dat wil zeggen : besparing van veel arbeid voor de vrouw, die werkt in haar huis. Het wil zeggen : reinheid voor huis en gezin.

Het is maar een voorbeeld, maar een voorbeeld, dat er op wijst, dat de vrouw, juist doordat ze als vrouw vaak een anderen blik heeft, anders zal werken dan de man en daardoor bestaande leemten zal kunnen aanvullen.

Zoo wil ons program dus verheffing van de vrouw, verbetering

van de zorg voor het kind, een betere zorg voor het gezin en daar-
door verheffing der maatschappij. Want een meer evenwichtig
en moreel betere maatschappij kan slechts daar worden ver-
wacht, waar man en vrouw als gelijkwaardigen naast elkaar
staan, waar het kind voortgekomen uit gezonde krachtige
omgeving, zal opgroeien tot een gezond en krachtig mensch.

Ieder, man en vrouw, onverschillig van welken godsdienst of
levensrichting, kan toetreden tot onze organisatie en we hopen,
dat heel velen zich als lid zullen opgeven, omdat we slechts door de
macht van velen kunnen worden tot een krachtige stem.

Inlichtingen zijn te bekomen bij alle leden
van het voorloopig bestuur :

NINE MINNEMA, *Presidente.*

Bergen (N. H.)

DR. CATHARINE VAN TUSSEN BROEK, *Vicc-Pres.*

Sarphatistraat 95, Amsterdam.

S. E. THIEME, *1e Secretaresse.*

Fr. v. Mierisstr. 26, Amsterdam.

M. A. V. KOOTEN, *2e Secretaresse.*

Joh. Verhulststr. 159, Amsterdam.

C. L. BROECKMAN, *Penningm.*

Koedijklaan 28, Bussum.

E. BODDAERT.

v. Eeghenstraat 163, Amsterdam.

NELLA GUNNING

Moreelsestraat 7, Amsterdam.

EGB. C. V/D MANDELE

Voorburg.

TULA SMORENBERG DI VISTA.

Koningsplein 1, Amsterdam.

W. WILLINK-ALTES.

Weteringschans 111, Amsterdam.

J. GOUDSMIT.-GOUDSMIT.

(Adv. lid)

Keizersgracht 98, Amsterdam.

De ondergeteekende wenscht toe te treden als lid van de
„Algemeene Nederlandsche Vrouwenorganisatie”

Adres:

Naam:

S. v. p. te zenden aan S. E. THIEME, 1ste Secr., Frans van Mierisstraat 26, Amsterdam.